

Søe = Pungen,
(*Tethyum Sociabile*,)

fuldstændig beskrevet

af

J. E. Gunnerus.

Søe = Pungen er et Dyr, som man dog neppe skulde ansee derfor, naar man først tager det i Haanden; thi man er da neppe i Stand til at skille begge Enderne fra hinanden, og alting seer ud, som et glat og vaadt Skind, allerhelst naar man faaer den død, efterat den har ligget nogen Tid i Stranden. Men ihvor slet og enkelt dette Dyr seer ud, naar man betragter det med flygtige Bine, saa aflegger det dog og, naar det bliver noiere undersøgt, et meget vigtigt Vidnesbyrd om en Alviis og Almægtig Ska-beres Haand, som har dannet det og givet det Liv og Følelse, samt Emne til at søge sin Føde og at forplante sin Slægt. Jeg haaber derfor og, at denne Afhandling, hvorved

Trh. Selsk. Skr. 3. D. J jeg

jeg søger at sette dette Dyr og tillige den vanskelige og mørke Lære om Tethyis i Almindelighed, i sit Lys, ikke vil være de Læsere misgæselig, som glæde sig over enhver Opdagelse i Henseende til Guds forunderlige Gierninger, og merke derfor ikke blot paa Naaden, men endog paa Naturen til den store Guds Magtes Pris og Ære.

Søe = Pungenes Skikkelse, kan man nogenledes slutte sig til af dens Norske Navn; thi den seer virkelig ud som en liden Sæk eller Pøse, der fra øverst til nederst er fast lige tyk og omtrent fire Tommer lang, men halvanden Tomme bred eller tyk, og altsaa større end dens Aftegning Tab. III. Fig. 3. udviser. Den kan ogsaa ikke allene i Henseende til sin Skikkelse, men endog i Henseende til sin Substanz lignedes med en slap Pølse, eller rettere et Stykke af en raa Dyr = Færm, saasom den udvortes bestaaer af et tykt, glat, skindagtigt, igiennemsigtigt og fast bærende (a) Bæsen, som hænger noget slapt og er af Farve bleegt eller og gulagtig = grønt, og hvis begge Ender ere noget fladagtige og rynkede. Den første, jeg, for nogle Aar siden, fik af disse Søe = Punge, var eene og hang ei fast ved noget andet, men jeg fandt dog i den eene Ende ligesom et uordentligt

Evær.

(a) Quasi gelatinosum.

Tvær: Skaar, og i den derved foraarfagede
 Hule saaes ligesom Tegn til en Hoben smaa
 affkaarne Borter, og paa en anden, som
 jeg siden og fik eene, bemerkede jeg paa sam-
 me Sted en Hoben smaa Stumper og lige-
 som affkaarne Travler (see Tab. III. Fig. 3.
 a, a. &c.) saa at man lettelig deraf kunde
 slutte sig til, at disse Søe: Punge maa i
 denne Ende have hængt fast ved noget andet
 og være blevene revet løs deraf med Magt;
 og den følgende Tid har overbevist mig end
 mere derom, at disse Dyr altid ere vante til
 at være fæstede til noget andet; thi den
 9. Januarii 1762. fik jeg een, som hang fast
 ved en Steen og kort derefter en anden, som
 var fæstet til en Art af Tang, kaldet breed-
 Tang (*Fucus ferratus*. Linn. Fl. Sv. 144.)
 Jeg lod hos Fiskerne bestille flere og fik ogsaa
 i følgende Maaned tvende, som i samme En-
 de vare fæstede til hinanden, og man kunde
 see Tegn til, at de havde havt flere i Sels-
 kab med sig. Jeg har og efter den Tid
 nogle gange faaet syv siddende sammen i en
 Klynge, og Fiskerne berette, at man for
 det meste, ja fast altid finder syv sammen,
 naar de nemlig ere fæstede til hinanden,
 hvortil jeg mener, Aarsagen maa være den-
 ne, at saa mange, som kan komme til, sette
 sig sammen, men at der er ikke vel Rum til
 flere, end syv. Jeg var nysgierrig for at

vide, om disse syv forenede Staldbrodre havde nogen anden Slags Sammenhæng, end formedelst stærke Travler (f. E. a, a. &c. Fig. 3.) at hænge fast ved hinanden i Enderne. Jeg stak derfor en Naal i een af dem, som derover begyndte at krumme og bøie sig, eller og, saasom jeg for det meste saae, at trekke sig sammen ned til Enden, hvor den hang fast med de andre, og visede dens Fornemmelse og Følelse sig allerstærkest, naar jeg stak Naalen eller en Syel i den øverste Ende eller tvært igiennem Kroppen, saa at jeg tilige rammede de indvendige og skjulte Dele. Men ingen af alle de andre sex Staldbrodre lode sig derved anfegte eller gave mindste Tegn fra sig til Smerte eller Følelse, ligesaalidet som nogen af dem alle rørede sig det mindste derved, naar man skar de Travler af, hvormed de vare fæstede til hinanden.

I den anden modsatte Ende, hvor dette Dyr ikke er fæstet til noget andet, stikker det undertiden ud tvende noget fra hinanden staaende aflange Vorter (a) (Fig. 3. Lit. b, c.) som ere af samme Farve, som det øvrige Skind, og forsynede med et ganske lidet Hul i Enden, hvorfra der til alle Sider

(a) Quasi papillæ conum truncatum fere referentes.

der udgaae fine og korte Straaler. Den største af disse tvende Borter (b) som jeg holder for Munden, staaer accurat i Midten og den anden, og meget mindre (c) som synes at være Anus, neden for den forrige. Begge er Dyret i Stand til at trekke ind og stikke ud ligesom det vil, og naar det har draget dem ind, saa seer man paa de Steder, hvor de vare, slet intet andet, end tvende overmaade smaa Zuller med fine Straaler omkring, og man har da neppe noget andet Kiendetegn paa Munden, end at man tager det Hul derfor, som staaer i Midten. Dette er vel og noget lidet større, end det andet, men ved Størrelsen er det vanskeligere at skille dem fra hinanden; thi de ere dog begge saa smaa, at man har Møie med at see dem, allerhelst naar Skindet, hvorpaa de sidde, er rynket og ikke bliver først sletter.

Man seer af det foregaaende, at Søe-Pungenes Mund kommer noget overeens med Søe-Musens: Dog er den og derfra meget forskiellig; thi dens Substanz bestaaer af samme skindagtige Bæsen, som den hele Krop, hvilket, saasom jeg har viist i næst foregaaende Afhandling, forholder sig ganske anderledes i Henseende til Søe-Musen. Dennes Mund er og større, mere lig-

nende en Cylinder og af anden Farve. Søe = Musen kan sue sig fast, og jeg seer heller ikke ind, at Søe = Pungen paa anden Maade kan bekomme sin Føde. Men, naar den første kan svemme og velte sig frem som et Pind = Sviin, ja formodentlig ogsaa gaae, saa maa den sidste sidde fængslet og bie med Taalmodighed, indtil der kommer den noget ædendes nær; Thi at svemme, at velte sig frem eller at gaae, er disse Dyr ganske forbuden, ikke allene, naar de sidde fast til en Steen, Stok eller Søe = Plante, men endog, naar de for saavidt ere fri og løse, at de ifkun hænge fast ved hinanden; thi de have ingen Finder at svemme med, ingen Fodder at gaae paa, og ere heller ikke saaledes dannede, at de kan rulle sig frem, ei at tale om den Samdrægtighed, som der til udfordredes, naar de alle syv skulde bevæge sig tillige, allerhelst da de sidde saaledes sammen, at de ikke alle vende den fri og løse Ende af Kroppen til een og samme Kant. De ere meget lette. Jeg tænkte derfor, da jeg først tog dem i Haanden, at de dog maaskee kunde flyde paa Vandet. Men jeg lagde dem aldrig for i Vand, end de begyndte alle at siunke, og om een af dem end var allene, saa søgte han dog og strax Bunden. Vi kan altsaa ikke med god Grund holde dem for andet end ubevægelige Dyr,
 eller

eller saadanne, som ikke ere i Stand til at flytte sig selv frem fra et Sted til det andet, endsskiont de meget vel, saasom jeg tilforn har berettet, kan boie den frie Deel af deres Legeme til den eene eller anden Side, samt trekke Kroppen sammen ned imod den Ende, hvorved de ere fæstede.

Hvo seer ikke heraf ind, at disse Dyr ere sammensatte af meget faa Dele, og at de formedelst deres Ubevægelighed ligne meget stærkt en Plante? Der har og været mange af de Gamle, som ikke har villet lade dem giælde for andet end Søe-Planter, og har sat dem i Selskab med Svamper og Farstuffer, og de Klogeste har anset dem for et Middelslag af Plante og Dyr, og kaldet dem Dyr-Planter (Zoophyta). Men at de ere virkelige Dyr, det maa man slutte sig til af deres Legemers Bæsen og Dele, saasom Munden og Anus, samt af den Følelse og Bevægelse, man merker hos dem, da de krynpe sig ganske sammen, boie Kroppen til een og anden Side, og stikke Munden ud og drage den ind igien, og det endog til en Tid, da ingen rører ved dem.

Hertil kommer deres indvortes Skikkelse og Indretning, som noksom viser, at de ere virkelige Dyr; thi naar man har

fkaaret eet op af dem, saa faaer man et nyt
 Corpus at see, som findes aftegnet Tab. III.
 Fig. 4. næsten tvende gange større, end det
 virkelig er, saasom man ellers ikke vel var i
 Stand til at vise dets rette Besskaffenhed og
 mindste Dele. Dette hænger midt efter
 Dyret oven ifra ned og omgives ganske af
 det udvortes skindagtige Bæsen, hvilket
 sidste jeg herefter, for Korthed's Skyld, vil
 kalde Pungen. (Fig. 3.) Da jeg løfede dette
 Corpus, kunde jeg ikke merke, at det neden
 til eller til Siderne havde hængt fast ved be-
 meldte Pung, endskiont man nok kunde see,
 at de begge havde, allevegne omkring, slutz-
 tet tæt sammen, saa at det indvendige Cor-
 pus hang ubevægelig i Pungen, og blev neden
 til understøttet af samme. Hvad dets Skik-
 kelse angaaer, saa seer det næsten ud som en
 Florentiner Glaske; thi det har en aflang
 rund Bug (Fig. 4. a) hvilken hænger ned
 efter, og en lang og smal Hals (b) hvilken
 gaaer lige op til den i Midten staaende
 Mund (c), og maa ansees som en Fortsettelse
 deraf eller som en Strube og Madpibe.
 Denne har oven til, tæt neden under sin ø-
 verste Abning, eller Munden, tvende gan-
 ske smaa Borter (Verrucas), nemlig een paa
 hver Side (d og e) og oven for Midten af
 denne Pibe kommer der, under en temmelig
 spids Vinkel, udaf samme et meget fint
 Rør

Rør (f) som gaaer op til Anus, hvilket jeg anseer for en Tarm eller en afførende Deel. Hvad Substanzen angaaer, hvoraf dette hele Corpus bestaaer, saa er Madpiben og dens Side: Green eller Tarmen, et nervefuldt og hindagtigt Væsen, og samme Slags Væsen omgiver den hele Bug eller Mave. Men inden for denne nervefulde Hinde er der et kiedagtigt Væsen, hvor jeg intet forskielligt saae, uden nogle Excrement: lige Flekker (a). Dette ganske Corpus er man, formedelst Pungens Siennemsigtighed, i Stand til at see, endog uden at skære Pungen op, naar man ikkun holder den mod Dagens Lys.

Det er en afgjort Sag, at dette nu beskrevne Dyr bør regnes til Aristotelis Dyr: Planter (Zoophyta), men til *Linnaei* Mollusca. Det bliver og, efter mine Tanker, ligesaa afgjort en Sag, at det i Særdeleshed henhører til det Dyr, som Aristoteles kalder Tethyum (*Τήδυον*) (b) andre Tethus (*Τήθος*)
 § 5 men

- (a) Man kan heller ikke vente at finde grove Excre-
 menter i Bugen, naar man betænker Dyrets
 meget fine Mund.
- (b) Hist. Anim. Lib. IV. Cap. 6. hvor der staaer:
 τὸ τήδυον, altsaa in singulari. Ellers bru-
 ger han det mest in plurali, nemlig τὰ τήδυα.

men Plinius (a) Tethea. Vi kan ikke andet end blive overbeviste herom, naar vi læse, hvad Aristoteles har skrevet om sine Tethyis; thi i hans Historie om Dyrene IV. Bogs VI. Cap. siger han, efter min frie Oversættelse: „ Af alle disse Dyr (som han i det foregaaende har opregnet) have de, som kaldes Tethya (b), en besynderlig Natur frem for de andre; thi man kan ikke sige det om andres, saasom om disses Legeme, at det heelt og holdent laae i Skind inden for et vist Slags Dække, som ligner noget en Skal, men ligesaa meget et Skind, og lader sig derfor skære i tu, som haardt Læder.

(a) Lib. 32. Sect. 30. p. 860. Tom. II. ed. Harduini, hvor han bruger tethea in singulari. Hans Ord ere disse: Lateris dolores leniunt hippocampi. (See Linn. S. N. p. 338.) tosti sumpti: tetheaque similis Ostreo in cibo sumpta. See Harduins Anm. til l. c. Plinii n. 2. og Conr. Gesn. Hist. Anim. Lib. IV. de aqvatil. p. 956.

(b) Man pleier at oversætte τὰ τήθυα paa Latin ved: tubera, callos, vertibula &c. &c. men det behøves ikke. De anførte Latinske Ord ere ei heller ret bequemme dertil, ei at melde om, at man ofte bruger samme Ord til at betegne Aristotelis Holothuria med, hvilke dog udgiøre en modsat Species.

" Læder. Dette Slags Dyr hænger
 " med sit Dække (a) fast ved Klipperne,
 " og er forsynet med tvende fra hinans-
 " den staaende ganske smaa Hul, som
 " man skal have Nøie med at see, hvor-
 " ved Dyret tager Vædske til sig, og
 " giver det overflødige fra sig igien; thi
 " man seer ikko tydeligt deslige Excre-
 " menter i det, som man finder i de an-
 " dre med en Slags Skal eller Dække
 " forsynede Dyr (b); hverken af det Slags,
 " som man finder hos Krageboldene (c),
 " ikke heller af det andet Slags Excre-
 " menter, (d) som findes i Skjælfist (e).
 " Naar man stier dette Dyr op, saa
 " seer man først inden i det ligesom en
 " Nerve

(a) Τῶ ὀσσοῖκῳ.

(b) Her bruges det Ord: ὀσσοῖον.

(c) Kaldes og Søe-Ebler og ere Echini, (marini)
 See Linn. S. N. p. 663. Gen. 265.

(d) Aristoteles bruger μήκων, som Oversetterne
 pleie at give paa Latin ved: Papaver, fordi
 Ordet under andre Omstændigheder ogsaa be-
 tyder dette. Af μήκων kommer det hos Ana-
 tomicos brugelige Ord: Meconium, i. est ex-
 crementum fœtus.

(e) Denne Forklaring paa μήκων har jeg taget
 ex Lib. IV. C. 4. Hist. Anim.

„ Nerve & fuld Zinde, hvilken er egent-
 „ lig det, som nærmest omgiver Dyrets
 „ kisdagtrige Væsen selv. Hvad dette
 „ sidste angaaer, saa seer det ganske an-
 „ derledes ud, end Risdet i andre med
 „ en Skal eller et Dække forsynede
 „ Dyr, men derimod hos alle Arter af
 „ Tethyo findes det altid ligedan. Det
 „ hænger paa begge Siderne fast, saavel
 „ til Zinden, som og til Dækket (a): Og
 „ disse Dele, med hvilke det hænger fast,
 „ ere paa begge Siderne smalere og tran-
 „ gere end det øvrige Legeme, og tage
 „ deres Vei til de Gange, som gaae ud
 „ igiennem Skindet eller Dækket, og for-
 „ aarsage de tvende udvortes tilforn
 „ ommeldte Hul, hvorved Dyret til
 „ Deels

(a) Aristotelis egne Ord lyde her saaledes:
 Πρὸςπέφυκε δὲ τὲτο κατὰ δύο τόπους,
 τῷ ὑμένι, καὶ τῷ δέρματι ἐκ πλαγίῃς.
 i. e. Adhæret autem hoc, quod ad duos
 locos, membranæ & corio a latera. Men
 Aristotelis Oversettere pleie at udtrykke dette
 saaledes: Adhæret autem hoc (corpus vel
 hæc caro) ab utroque latera membranæ cir-
 cundanti & corio: og denne Oversættelse har
 jeg for Tydeligheds Skyld fuldt i Texten.
 Vare alle Species Tethyorum Aristotelis os
 vel bekiendte, saa vilde deslige Vanskelighe-
 der lettere forsvinde.

" Deels bekommer sin Søde og den for-
 " nødne Vædske, og til Deels giver det
 " unyttige og overflødige fra sig igien,
 " ret ligesom det eene Hul skulde være
 " Munden og det andet Excrementer-
 " nes Udgang. Det er og at merke, at
 " den eene, af de tvende nylig nævnte
 " Gange er større og tykkere end den an-
 " den, og begge ere inden til hule,
 " ligesom de og begge ere skilte fra hin-
 " anden ved et lidet Mellem- Rum (a),
 " og der pleier altid at samle sig en Væd-
 " ske i den eene af dem. Dette er alt,
 " hvad man bemerker i dette Dyr, thi,
 " for Resten, er man ei i Stand til at
 " see noget Slags Redskab (b), som
 " andre

(a) I Aristotelis Text heder det: Καὶ διείγεται
 μικρὸν τι συνεχές. Disse Ord pleier man
 at oversette paa Latin saaledes: Et continuum
 quoddam parvum intervenit, seu exiguo quo-
 dam interveniente continuo. Men hvorledes
 dette bør forstaaes, har jeg i min Oversættelse
 givet tilkiende, og derved tillige beholdt den
 egentlige Betydning af det Tids-Ord: Διεί-
 γεται, som er: Dirimere, dividere s. separare.
 Conf. Rondelet. apud Gesnerum de aquatil.
 P. 954.

(b) E. g. tentacula, brachia &c.

„ andre Dyr, af samme Orden, har,
 „ ligesaa lidet som man seer ringeste
 „ Tegn til saadanne udvortes Dele,
 „ som kunde vidne om dette Dyrs Sands-
 „ ser og Fornemmelser, og jeg har alles
 „ rede tilforn sagt, at der ikke engang
 „ findes saadanne Excrementer hos det,
 „ som hos andre deslige Dyr. Dets
 „ Farve er bleeg eller rødagtig. „ Saa
 vidt gaae Aristotelis Ord paa dette Sted;
 hvortil man finder det fornemste Parallels-
 Sted i den Afhandling, samme Aristoteles
 har skrevet om Dyrenes Dele, IV. Bogs
 V. Cap. Men saasom dette Sted er noget
 vidtloftigt og meget deraf har allerede føres-
 kommet paa det forrige Sted, som jeg har
 anført udaf hans Historie om Dyrene,
 saa vil jeg kun giøre deraf følgende Udtog:
 „ De Dyr, som kaldes *Tethya*, ere i Hens-
 „ seende til deres Natur ikkun lidet for-
 „ skiellige fra Planter: Dog ligne de
 „ mere Dyr end Svamperne, saasom
 „ disse vise slet ikke at have mere Liv end
 „ det, en Plante har, i det at de kan
 „ ikke leve anderledes end fast hængende
 „ ved noget andet, og have heller ikke,
 „ saasom *Tethya*, noget Kjød, hvoraf
 „ man kunde formode, at de maatte,
 „ ligesom disse, have nogen Slags Sands;
 „ Hvilken Sands, i Henseende til *Tethya*,
 „ maas

" maa formodentlig søges i den Hinde,
 " som hænger i Midten af dem; thi man
 " kan ikke andet end holde for, at denne
 " samme Hinde indeholder den fornemste
 " Rilde i sig til deres Liv. Disse Tethya
 " have og to Hul, som ere skilte fra hin-
 " anden ved et Mellem-Rum (a), med
 " hvilke

(a) Aristoteles selv siger: ἔχει δὲ τὸτο τὸ
 ζῷον δύο πόρους καὶ μίαν διαίρεσιν:
 Det er: nemlig Ord for Ord: Habet autem
 hoc animal (seu hoc animalis genus) duo fo-
 ramina & unam divisionem. Men man har
 altid anseet dette Sted for et af de mørkeste
 hos Aristoteles, som man hidindtil, saa vidt
 jeg veed, ikke har kundet finde sig i. Gaza
 og andre med ham oversætte derfor det Ord:
 διαίρεσιν, ved rimam, en Slitte; men denne
 Oversættelse kan ikke have Sted; thi 1.) Or-
 det lader sig ganske vel oversætte ved: et Mel-
 lem-Rum eller Skille-Rum; 2.) Denne
 Ordets Betydning eller Oversættelse passer sig
 best til Sagen, i det at Tethya har udvortes
 tvende noget lidet fra hinanden staaende
 Hul og indvortes tvende Rør eller Gange, som
 og ere oven til virkelig adskilte fra hinanden,
 men ellers henbøre og gaae hen til de tvende
 udvortes nylig nævnte Hul. Denne Oversæt-
 telse kommer og 3.) best overeens med Aristo-
 telis tilførn anførte Ord ex Hist. Anim. Lib. IV.
 C. 6. hvor han ikke tillegger disse Dyr, for-
 uden tvende Hul, desuden nogen Slitte (ri-
 mam) men ifkun siger, at de havde tvende
 Hul

„ hvilke de tage imod den til føde tiens
 „ lige Vædste, og give det unyttige og
 „ overflødige fra sig igien. „ I hans
 først anførte Historie om Dyrene, nem-
 lig IV. Bogs. VI. Cap. siger han endnu om
 samme Tethyis tillige med Bierg = Ræve-
 ne (a), at de ei kan bevæge sig og ei ere
 i Stand til at lugte. Flere Steder kan
 læses hos Conr. Gesner i hans Historie om
 Dyrene, nemlig i den fjerde Bog eller Deel,
 om Søe = Dyr (de aqvatilibus) p. 957. thi
 det jeg har allerede ført an af Aristoteles,
 er,

Hul med de dertil førende Gange, og at der
 imellem disse var et Skillerum, og det gaaer
 slet ikke an, at kalde det udvortes Skillerum
 imellem begge Hullene nogen Slags Slitte,
 saasom her er et Continuum, ligesom Aristot-
 teles selv siger paa dette sidst nævnte og oven
 Ord for Ord anførte Sted ex Historia Ani-
 malium. Man behøver altsaa ikke den fun-
 stige Forklaring, som Michael Ephesius har
 gjort over rimam s. divisionem in Tethyis, og
 hvilken efter Conr. Gesneri Beretning (de a-
 qvatil. p. 956. & 957.) og den hos ham fore-
 kommende Latinste Oversættelse, lyder saaledes:
 „ Meatus (s. foramina) quidem in eis duo
 „ sunt, divisio autem una: acsi fistulam ali-
 „ quam animo concipias (non æquali sed)
 „ tumido corpore, eamque ab alterutra parte
 „ scindas a summo ad imum. „

(a) Balani seu Lepades Linnæi.

er, efter mine Tanker, meer end nok til at bevise det, jeg har paastaet, at Søe = Pungene ere en Art af Aristoteles hans Tethyis.

At Rondelet ikke har havt andet Begreb om Tethyis eller Søe = Punger i Almindelighed, det lærer noksom den Beskrivelse, han har givet os derover og som man ogsaa kan læse hos Gesner de aquatilibus p. 954. og hos Jonston de exsangvibus aquaticis, Cap. III. p. 57.

Hvad den høit berømmelige Hr. von Linné Lære = Bygning angaaer, saa tviler jeg fast heller ikke paa, at jo Søe = Pungen bør henføres til det Slag af blodagtige Dyr, som han kalder Tethys, endskjønt der findes een og anden Vanskelighed i at anvende denne Slægts Karakter paa vores Dyr og at indsee Overensstemmelsen imellem Aristotelis og Linnæi Lære (a), allerhelst da Linnæus henfører og til Tethys den saa kaldede Søe = Zare.

(a) Det nye Dplag af Hr. Ridder von Linné fortreffelige Systemate Naturæ, som man har i Vente, vil uden Tvivl give os meer Lys i denne Sag.

Zare (*Lepus marinus*). Der er vel og et andet med Søe = Pungen beslagtet Slag, som han kalder Priapus, hvortil man maa skee og kunde mene, at den henhørede. Men dette passer sig heller ikke ganske herpaa.

Zvad den Art af Tethyo i Særdeleshed angaaer, som jeg handler om, saa finder jeg den ikke med Bished hos nogen af de Gamle. Aristoteles fører ingen Arter an. Hos Rondelet, Gesner og Aldrovand finder jeg den heller ikke. De Gamles mentula marinæ have vel nogen Lighed med Tethyis og man finder end og hos Jonston (a) tvende Kobberstykker tagne af Rondelet, hvoraf det andet, som har den Opsskrift: *Mentula marina secunda*, ligner vores Søe = Pung temmelig, men jeg har dog høi Årsag til at tvivle paa, at de begge henhøre til een og samme Art. Den eeneste, jeg har fundet den hos, er een af de nyeste Skribenter, ved Navn: D. Johannes Baptista Bohadsk, Commerce = Raad og Professor i Naturhistorien ved Universitetet Prag, som har udgivet en smuk Traktat de quibusdam animalibus marinis eorumque proprietatibus, orbi litterario vel nondum vel minus notis, in 4to, Dresdæ,

(a) De exsangvibus aqvæ. Tab. XX.

Dresdæ, 1761. med Robbere; i hvilket lærde Skrift vores Søe-Pung findes afbildet Tab. X. Fig. 4. og beskreven Cap. VII. de Tethyo §. IV. p. 132. sqq. under det Navn: Tethyum *Fasciculatum*, med den Formodning, at den bliver den samme, som den berømte Janus *Plantus* (a) kalder *mentula marina* penem caninum referens. Jeg havde gierne beholdt det Navn: *Fasciculatum*; dersom det ikke havde været mig bekiendt, at disse Dyr ikke altid findes samlede i en Knippe, og derfor har jeg kaldt Dyret *Sociabile*, saasom det gierne lever i Selskab med andre af sin Slægt. Vil man derhos have dets Carakter og Bæsen kortelig udtrykket, saa kan man kalde det:

TETHYVM *Sociabile*, cute crassa & subgelatinosa: Orificiis organicis orbicularibus visum fere fugientibus: Corpusculo inclusa membranaceo-carneo, ovali: Ductibus tubis rectis; altero, brevissimo & capillari, alteri inserto.

Foruden denne Art har jeg udaf Hr. Bohadsch hans lærde Skrift lært at kiende

G 2 fol

(a) De conchis minus notis, Part. III. Cap. III. citante Bohadsch.

følgende, som jeg vil beskrive med mine egne Ord:

I.) TETHYVM *Papillosum*, cute coriacea & papillis numerosis obsita: Orificiorum organicorum fetis exiguis munitorum altero & summo cruciformi, altero triangulari. Denne Art kalder Hr. Bohadsch Tethyum coriaceum, asperum, coccineum, organorum orificiis fetis exiguis munitis, og har aftegnet den Tab. X. Fig. 1. & 2. Han melder og, at den af Italienerne kaldes Limone di mare og formoder, at den er den samme, som Jonston de exsangv. aqv. Tab. XX. Fig. 2. kalder mentula marina. Hr. Strøm (a) holder for, at Søe = Nigen er samme mentula marina secunda hos Jonston. Være derfor begge disse lærde Mænds Formodninger grundede, saa blev Søe = Nigen Hr. Bohadsches Tethyum coriaceum &c. eller saasom jeg har kaldet det, Tethyum *Papillosum*. Men herom er jeg ikke i Stand til at dømme, saasom jeg endnu ikke har seet Søe = Nigen. Begges Størrelse er og meget forskiellig; thi Hr. Prof. Bohadsch beskriver sit Tethyum coriaceum &c. &c. at være gemeenligen ifkun tre Tommer langt og een Tomme og syv Linier

(a) Sødm. Beskr. I. 205.

nier breedt, da derimod Søe-Nigen, efter Hr. Strøms Beretning, er undertiden en Spand lang, og ixf, som et Haands Leed.

2.) TETHYVM *Elegans*, cute subgelatinosa: orificiis organicis rimis.

Denne ny Art kalder Hr. Bohadsch *Tethyum gelatinosum, coccineum*, leve, organorum orificiis fetis destitutis, og har aftegnet den Tab. X. Fig. 3. Den beskrives at være ifkun een Tomme og ti Linier lang, men overmaade smuk. Hr. Bohadsch melder vel endnu om en Art af Tethyo, som han kalder den gemeene (*Tethyum vulgare*), men han siger intet videre derom, end at den pleier at hænge fast ved Østers og at spises af Folk ved Søe-Kanterne. Jeg finder heller ikke hos andre, som jeg har ved Haanden, nogen fuldstændig og paalidelig Efterretning derom, og har, for nærværende Tid, intet Exemplar af denne Art: Hvorfor jeg, denne Gang, er nød til at gaae den forbi.

Jeg vil altsaa slutte denne Afhandling med at give den notionem genericam, som jeg i at danne Begrebene om Arterne af Tethyis

har lagt til Grund. Denne notio generica
bestaer i følgende Forflaring:

TETHYUM est genus vermium mol-
luscorum tentaculis carens, plus, minus, ob-
longum, basi affixum, duobus orificiis organi-
cis inæqualibus, in parte basi opposita in-
structum, & corpusculum, quod duobus ducti-
bus distantibus ad orificia ista organica tendit,
includens.